

Кюрчев С.В., д.тех.н., професор, ректор
Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного

НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ІННОВАЦІЇ ЯК ФАКТОР ЗБЕРЕЖЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТА ЛІДЕРСЬКИХ ПОЗИЦІЙ ПЕРЕМІЩЕНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

***Анотація.** У статті на основі досвіду Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного досліджено особливості забезпечення конкурентоспроможності та збереження лідерських позицій закладу вищої освіти в умовах релокації. Обґрунтовано роль науково-методичних інновацій як провідного чинника антикризового менеджменту в освітній сфері під час воєнного стану. Проаналізовано ефективність впровадження автоматизованих систем управління та моніторингу якості навчання, а також досвід цифровізації освітнього середовища.*

Особливу увагу приділено практичному моделюванню освітнього процесу через використання змішаних форм організації занять на виїзних базах та розширення географії дуальної освіти у співпраці з провідними підприємствами країни. Доведено, що системна модернізація методичного інструментарію та розвиток мережевої взаємодії дозволяють релокованому університету утримувати високі позиції в національних та міжнародних рейтингах і забезпечувати стабільний розвиток освітнього потенціалу країни.

***Ключові слова:** релокований університет, конкурентоспроможність закладу вищої освіти, цифровізація навчання, дуальна освіта, якість освітнього процесу.*

Постановка проблеми. Нові реалії сьогодення та умови воєнного стану поставили перед вітчизняною системою вищої освіти низку складних завдань, що потребують оперативних рішень. Найбільш уразливими в цих умовах виявилися релоковані заклади вищої освіти, які змушені функціонувати поза межами рідних міст, без власної матеріально-технічної бази та в умовах постійних безпекових ризиків. За таких обставин традиційні підходи до організації освітнього процесу втрачають свою ефективність, що вимагає негайного пошуку нових і гнучких рішень.

Актуальність цього дослідження зумовлена необхідністю теоретичного обґрунтування та практичного моделювання системи життєстійкості переміщеного університету через впровадження науково-методичних інновацій [8, с. 146]. Саме інноваційна трансформація освітньої діяльності – від автоматизації систем моніторингу якості навчання до створення гнучких змішаних і дуальних моделей підготовки фахівців – стає головним інструментом збереження контингенту здобувачів та забезпечення безперервності навчання.

Досвід Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного доводить, що навіть у прифронтових регіонах системна модернізація електронного освітнього середовища та розширення мережевої взаємодії дозволяють не лише утримати позиції, а й демонструвати високу конкурентоспроможність, здобуваючи найвищі нагороди на міжнародних виставках та входячи до трійки лідерів серед аграрних закладів вищої освіти України. Дослідження науково-методичних інновацій як чинника збереження лідерства релокованого закладу вищої освіти є важливим для формування стратегій повоєнного відновлення вищої освіти та створення універсальних алгоритмів антикризового менеджменту в освітній сфері [6, с. 81].

Формулювання цілей статті. Метою статті є теоретичне обґрунтування, узагальнення та методичне моделювання системи впровадження науково-методичних інновацій, що забезпечують збереження конкурентоспроможності, контингенту здобувачів та лідерських позицій релокованого закладу вищої освіти в національних і міжнародних рейтингах під час воєнного стану та повоєнного відновлення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Забезпечення конкурентоспроможності релокованого закладу вищої освіти в умовах воєнного стану вимагає повної перебудови управлінських та науково-методичних підходів. Втрата власної матеріально-технічної бази та переміщення до прифронтового регіону актуалізували потребу в розробці та впровадженні комплексу інновацій, що охоплюють цифрове середовище, змішані моделі навчання та стратегічне партнерство з виробництвом [1, с. 70].

Ефективне управління освітнім процесом в умовах тимчасового переміщення та дистанційного навчання забезпечується завдяки функціонуванню автоматизованої системи «Освіта». Цей інструмент дозволяє здійснювати не лише поточну організацію, а й безперервний моніторинг показників якості і успішності знань здобувачів з усіх спеціальностей. Моніторинг охоплює:

- фіксацію стану відвідування занять здобувачами вищої освіти в режимі реального часу;
- перевірку відповідності нормативних планів вимогам стандартів вищої освіти;
- ведення електронних журналів та відомостей успішності з навчальних дисциплін.

Головною платформою для методичного забезпечення виступає Освітній портал, на якому науково-педагогічними працівниками розроблено та вдосконалено близько 2000 електронних навчальних курсів для всіх рівнів освіти, включаючи бакалаврський, магістерський та рівень доктора філософії [9, с. 237]. Повноцінний доступ до освітніх ресурсів незалежно від місця перебування користувачів підтримує Наукова бібліотека через сервіси електронного каталогу та інституційного репозитарію.

Збереження конкурентоспроможності університету неможливе без забезпечення високої якості практичних навичок здобувачів освіти, що відповідають вимогам сучасного ринку праці [4, с. 153]. В умовах релокації цю проблему успішно розв'язує впровадження змішаної форми навчання та розширення дуальної освіти [7, с. 465].

Для здобувачів аграрних та інженерних спеціальностей реалізовано модель виїзного очного практичного навчання на базі провідних фахових коледжів у безпечніших регіонах України [2, с. 31]. Такий підхід дає можливість майбутнім фахівцям безпосередньо опановувати сучасну техніку і технології. Водночас, для здобувачів вищої освіти факультетів енергетики та комп'ютерних технологій, а також економіки і бізнесу, проводяться регулярні очні заняття в спеціалізованих лабораторіях на базі приймаючого закладу вищої освіти з використанням інтерактивних матеріалів та цифрових ресурсів [3, с. 140].

Важливим вектором інновацій є розширення географії дуальної форми здобуття освіти [5, с. 106]. Щорічно за такою формою навчається близько 100 здобувачів. Партнерство із потужними релокованими та місцевими промисловими і сільськогосподарськими підприємствами дозволяє готувати інженерні та енергетичні кадри безпосередньо на робочих місцях, що є критично важливим для відновлення інфраструктури та економіки країни [10, с. 288].

Висновки. Проведене дослідження дозволяє зробити кілька узагальнюючих висновків щодо функціонування переміщених закладів вищої освіти в кризових умовах. Системна цифровізація виступає головним фундаментом стійкості освітнього процесу. Впровадження

автоматизованої системи Освіта та постійна модернізація Освітнього порталу забезпечили безперервність управління та моніторингу якості навчання, а також дозволили зберегти високі показники успішності та відвідуваності студентів незалежно від їхнього місця перебування.

Упровадження змішаних та дуальних моделей навчання є ефективним інструментом гарантування високої якості практичної підготовки фахівців. Мережева взаємодія з фаховими коледжами в безпечніших регіонах України та стратегічне розширення партнерства з провідними промисловими і аграрними підприємствами дозволили повністю компенсувати відсутність власної матеріальної бази та надати студентам актуальні професійні навички.

Науково-методичні інновації виступають ключовим чинником збереження конкурентоспроможності університету. Досвід Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного підтверджує, що швидка адаптація до нових реалій, впровадження гнучких технологій та збереження високої якості викладання дозволяють не лише утримати контингент здобувачів, а й стабільно посідати провідні лідерські позиції в національних та міжнародних рейтингах.

Література

1. Гладких Г.В., Шарова Т.М. Організація самостійної діяльності здобувачів вищої освіти засобами ІКТ. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2020. Т. 2. №69. С. 70–74.

2. Корсунська Н.О. Дистанційне навчання: підходи до реалізації. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2000. №1. С. 29–32.

3. Ломейко О.П., Самойчук К.О., Олексієнко В.О. Внутрішня система забезпечення якості вищої освіти в Таврійському державному агротехнологічному університеті. *Інженерна освіта у сфері харчової і готельної індустрії: виклики сьогодення: тези Міжнародної науково-методичної конференції*. 2019. С. 140–142.

4. Опанасюк Ю.І. Дистанційне навчання як наслідок еволюції традиційної системи освіти. *Вісник ХНПУ імені Г.С. Сковороди*. Філософія. №1(48). 2018. С. 153–161.

5. Павленко О.М., Шаров С.В., Москальова Л.Ю., Шарова Т.М., Коваленко А.С. Реалізація дистанційної форми навчання засобами платформи Moodle у процесі підготовки майбутніх філологів. *Інженерні та освітні технології*. 2019. Т. 7. №3. С. 106–121.

6. Сидоренко Н. Внутрішнє забезпечення якості вищої освіти в Україні як суспільно-освітній пріоритет. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2016. №4. С. 81–86.

7. Ткачук Г.В. Теоретичні аспекти та стан впровадження змішаного навчання у закладах вищої освіти України. *European vector of contemporary psychology, pedagogy and social sciences: the experience of Ukraine and the Republic of Poland: collective monograph*. Vol. 1. Sandomierz : Izdevnieciba «Baltija Publishing», 2018. P. 465–484.

8. Томашевський В.М., Новіков Ю.Л., Камінська П.А. Огляд сучасного стану систем дистанційного навчання. *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили*. Серія: Комп'ютерні технології 160. Вип. №148. 2011. С. 146–157.

9. Шарова Т. Освітній портал як ефективний засіб забезпечення дистанційного навчання здобувачів вищої освіти. *Українські студії в європейському контексті: зб. наук. пр.* 2022. №5. С. 237–244.

10. Шарова Т.М. Навчальний процес релокованого закладу вищої освіти в умовах воєнного стану. *Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти : збірник науково-методичних праць ТДАТУ*. 2023. Вип. 26. С. 288–296.

Kiurchev S. Scientific and methodological innovations as a factor of preserving the competitiveness and leadership positions of a relocated university

Summary. Based on the experience of Dmytro Motorny Tavria State Agrotechnological University, the article examines the features of ensuring competitiveness and preserving leadership positions of a higher education institution in the conditions of relocation. The role of scientific and methodological innovations as a leading factor of anti-crisis management in the educational sphere during martial law is substantiated. The effectiveness of implementing automated systems of management and monitoring of education quality, as well as the experience of digitalization of the educational environment, is analyzed.

Special attention is paid to the practical modeling of the educational process through the use of hybrid forms of organizing classes at off-site bases and expanding the geography of dual education in cooperation with the leading enterprises of the country. It is proven that systematic modernization of methodological tools and the development of network interaction allow the relocated university to maintain high positions in national and international rankings and ensure the stable development of the educational potential of the country.

Keywords: *relocated university, competitiveness of a higher education institution, digitalization of learning, dual education, quality of the educational process.*